

Klasa: UP/I- 344-01/09-01/1884
Urbroj: 376-04-09-10
Zagreb, 28. listopada 2009.g.

Hrvatska agencija za poštu i elektroničke komunikacije na temelju članka 12. stavka 1. točke 2. i 5., članka 18., te članka 20. i 66. stavka 6. Zakona o elektroničkim komunikacijama (NN 73/08), u postupku pokrenutom na zahtjev trgovačkog društva OT-Optima Telekom d.d., Bani 75a, Buzin protiv trgovačkog društva HT-Hrvatske telekomunikacije d.d., Savska cesta 32, Zagreb radi rješavanja spora u svezi ugovora o međusobnom povezivanju, Vijeće Hrvatske agencije za poštu i elektroničke komunikacije je na sjednici održanoj dana 28. listopada 2009.g. donijelo sljedeće

RJEŠENJE

I. Usvaja se zahtjev trgovačkog društva OT-Optima Telekom d.d., Buzin, Bani 75a (OT) te se ugovorni odnos o međusobnom povezivanju između HT-Hrvatskih telekomunikacija d.d., Zagreb, Savska cesta 32 (HT) i OT-a za razdoblje od 01. ožujka 2009. do 31. prosinca 2009. godine uređuje na način da je HT obvezan OT-u platiti naknade za terminiranje prometa, naknade za pristup uslugama s dodanom vrijednosti u mreži operatora i naknade za pristup 0800 usluzi u mreži operatora po cijenama koje je plaćao OT-u do dana 01. ožujka 2009.g.

II. Obvezuje se trgovačko društvo HT u roku od 15 dana od primitka ovog rješenja izdati trgovačkom društvu OT odobrenje za preplaćeni iznos sredstava iz točke I. rješenja.

III. Ovo rješenje objavit će se u „Narodnim novinama“ te na internetskim stranicama Hrvatske agencije za poštu i elektroničke komunikacije.

Obrazloženje

Trgovačko društvo OT je dana 13. srpnja 2009. dostavilo Hrvatskoj agenciji za poštu i elektroničke komunikacije (HAKOM) zahtjev za dopunu djelomičnog rješenja HAKOM-a od 26. siječnja 2009. klasa: UP/I-344-01/08-01/03309, ur.broj: 376-11-09-08 kojim će u „Standardnu ponudu za usluge međusobnog povezivanja HT-Hrvatskih telekomunikacija d.d. za telekomunikacijske operatore i davatelja usluga s dozvolom za pružanje javne govorne usluge u nepokretnoj mreži u Republici Hrvatskoj“ (standardna ponuda) ugraditi članak 1.5. koji bi trebao glasiti: „1.5. Cijene terminacije prometa za nacionalne i međunarodne pozive, za usluge s dodanom vrijednosti, pristupa 0800 usluzi u mreži HT-a odnosno cijene terminacije koju HT plaća ostalim operatorima ostaju nepromijenjene do okončanja postupaka analize mjerodavnih tržišta odnosno određivanja regulatornih obveza“.

Temeljem članka 130. ZUP-a OT je 24. kolovoza 2009. dostavio ispravak zahtjeva za dopunom djelomičnog rješenja. Naveo je kako je 12. travnja 2005. sklopio s HT-om ugovor o međusobnom povezivanju (dalje: Ugovor). Članak 1. stavak 3. Ugovora definira načelo reciprociteta (načelo jednakih dogovora o pristupu) u slučaju izmjene standardne ponude u pogledu cijene terminacije prometa u mrežu OT-a. Budući da je HAKOM u postupku analize mjerodavnih tržišta za tržište završavanja (terminacije) poziva u određenu javnu komunikacijsku mrežu odredio da cijena završavanja poziva između HT-a i ostalih operatora

ne bi trebala biti simetrična odnosno da operator (u ovom slučaju OT) može naplaćivati višu cijenu za uslugu završavanja poziva u vlastitu mrežu (u mrežu OT-a), OT je 06. travnja 2009. zatražio od HT-a dostavu odgovarajuće dopune ugovora, koju je HT dostavio, ali je ona sadržavala prijedlog simetrije cijena terminacije poziva, pri čemu se pozvao na članak 1. stavak 3. ugovora. OT smatra da je time HT zadržao dio dobiti koji pripada OT-u. Obzirom da stranke nisu uspjele postići dogovor oko sklapanja izmjene ugovora OT je pred HAKOM-om pokrenuo upravni postupak. Predlaže da HAKOM temeljem članka 20. ZEK-a donese rješenje kojim će HT-u nametnuti obvezu sklapanja dopune ugovora na način da se ista primjenjuje od 01. ožujka 2009. do 17. srpnja 2009. odnosno do odluke HAKOM-a iz analize mjerodavnog tržišta. Isto tako, predlaže da se u ugovoru izmijeni dio članka 1. stavak 3., na način da se izbriše rečenica koja glasi: „*U slučaju da se izmjena Standardne ponude T-Com-a odnosi na cijene međusobnog povezivanja i to posebno na cijene usluga iz članka 2. st.1. točke (i) – (ii) ovog ugovora, primjenom načela reciprociteta (jednakih dogovora o pristupu) ovaj Ugovor će se automatski izmijeniti i u pogledu cijena Operatora za usluge iz članka 2. st .2. ovog Ugovora.*“

HAKOM je 15. rujna 2009. otpravio zahtjev za dopunu djelomičnog rješenja i ispravak zahtjeva HT-u s nalogom za očitovanje, te je 05. listopada 2009. održao usmenu raspravu. HAKOM je 25. rujna 2009. zaprimio HT-ovo očitovanje u kojem HT navodi da je prema nalogu iz djelomičnog rješenja počeo od 01. ožujka 2009. naplaćivati nove cijene međusobnog povezivanja te je iste, temeljem ugovorenog načela reciprociteta počeo plaćati svim operatorima, uključujući i OT, za usluge međupovezivanja odnosno terminacije u mrežu OT-a. Takvu praksu primjenjivao je i pri svim izmjenama standardne ponude (28. svibnja 2005. i 01. travnja 2006.). Činjenica je da je HAKOM u postupku analize mjerodavnih tržišta odredio primjenu načela asimetrije pri određivanju cijena završavanja poziva HT-a i ostalih operatora, međutim, primjena načela asimetrije nastupa 01. siječnja 2010. HT stoga smatra da ne postoji pravna niti činjenična osnova temeljem koje bi se usvojio zahtjev OT-a odnosno uvela primjena načela asimetrije. Predložio je odbijanje OT-ovog zahtjeva.

Na usmenoj raspravi održanoj 05. listopada 2009. OT je izjavio da ustraje u zahtjevu te je naglasio kako članak 11. stavak 5. standardne ponude određuje da će ugovorne strane u roku od 15 dana sklopiti dopunu ugovora prema odluci regulatornog tijela, međutim, stranke nisu sklopile navedenu dopunu. Nadalje, OT je naglasio kako je članak 1. stavak 3. ugovora nastao kao posljedica nejednakog položaja stranaka na tržištu te je isti suprotan odredbama standardne ponude, budući da ona ne određuje načelo reciprociteta. OT stoga zahtijeva da HAKOM rješenjem naloži HT-u sklapanju dopune ugovora po načelu asimetrije za razdoblje od 01. ožujka 2009. do primjene novih cijena, odnosno do 01. siječnja 2010.

HT je ponovio kako je načelo reciprociteta cijena primjenjivao i do sada, upravo prema odredbi ugovora koja mu to omogućava. Isto tako, naglasio je da standardna ponuda regulira cijene HT-a dok cijene OT-a nisu predmet iste već su stvar komercijalnog dogovora ugovornih strana. Nadalje, HT se protivi tvrdnjama OT-a o nejednakom položaju stranaka na tržištu.

OT se 14. listopada 2009. dodatno očitovao na navode HT-a, kao i na podnesak od 25. rujna 2009. Istaknuo je da unatoč činjenici što do sada nije osporavao primjenu načela reciprociteta ugovorenu člankom 1. stavkom 3. ugovora, ne znači da se odrekao prava na osporavanje. S obzirom na stajališta HAKOM-a u analizi mjerodavnih tržišta, te odluke od 17. srpnja 2009., radi osiguranja dugoročnog cilja održivog tržišnog natjecanja, OT smatra da spornu odredbu ugovora treba ukinuti. Podnesak OT-a od 14. listopada 2009. HAKOM je 21. listopada 2009. dostavio na uvid HT-u i obavijestio stranke da je dokazni postupak završen. HT se očitovao podneskom od 26. listopada 2009. Naveo je kako je simetrija ugovorena u članku 1. st. 3. ugovora posljedica dogovora stranaka, a isto je omogućilo OT-u da postavi svoju cijenu terminacije na razinu cijene terminacije HT-a s ciljem stimulacije korisnika da terminiraju pozive u mrežu OT-a. Upravo radi toga je OT i ostvario značajan tržišni udjel na tržištu međupovezivanja (u prilog čemu je HT dostavio i presliku podneska OT-a od 16. ožujka 2005.). HT napominje kako je OT „*od potpisivanja ugovora pa sve do danas besprigovorno primjenjivao ugovorenu odredbu o reciprocitetu cijena*“. Slijedom navedenog, HT predlaže da HAKOM odbije OT-ov zahtjev kao neosnovan.

U ovom postupku utvrđeno je sljedeće.

HAKOM-ova nadležnost za odlučivanje proizlazi iz članka 20. ZEK-a koji u stavku 1. propisuje obvezu Agencije, u slučaju spora između dvaju ili više operatora elektroničkih komunikacijskih mreža i/ili usluga u vezi s obvezama iz ovog Zakona, na zahtjev bilo koje od stranaka u sporu, donijeti konačnu odluku o rješenju spora u najkraćem mogućem roku. Člankom 66. stavkom 6. ZEK-a propisana je obveza Agencije po službenoj dužnosti ili na zahtjev bilo koje od stranaka u sporu u svezi s pristupom i međupovezivanjem, u skladu s odredbama članka 20. i 21. ZEK-a, donijeti odluku o određivanju obveza operatorima koji nadziru pristup svojim krajnjim korisnicima usluga.

Stupanjem na snagu ZEK-a, a temeljem članka 128. stavka 2. ZEK-a, do završetka postupaka iz članka 52. stavka 1., i određivanja, zadržavanja, izmjene ili ukidanja regulatornih obveza operatorima sa značajnom tržišnom snagom, ostaju na snazi i primjenjuju se sve regulatorne obveze koje su određene ili propisane tim operatorima na temelju propisa koji su važili do stupanja na snagu ZEK-a. Jedna od tih obveza je obveza izrade (članak 56. stavci 3. -5. ZOT-a), i primjene standardne ponude za usluge pristupa mreži i međusobnog povezivanja HT-a, na čiji tekst HAKOM izdaje suglasnost te ga je ovlašten i izmijeniti na način propisan člankom 56. stavcima 17. i 19. ZOT-a. HT je obavezan postupati po odredbama standardne ponude i sklapati ugovore o međusobnom povezivanju s drugim operatorima na način da isti ne smiju biti u suprotnosti sa standardnom ponudom.

HAKOM je stoga u okviru svojih ovlasti, dana 26. siječnja 2009. donio djelomično rješenje klasa: UP/I-344-01/08-01/03309, ur.broj: 376-11-09-08 (dalje u tekstu: Djelomično rješenje), kojim je naredio izmjene Standardne ponude za usluge međusobnog povezivanja HT-a za telekomunikacijske operatore i davatelje usluga s dozvolom za pružanje javne govorne usluge u nepokretnoj mreži u Republici Hrvatskoj od 27. kolovoza 2007.g. (dalje u tekstu:

Standardna ponuda) u dijelu cijena terminacije prometa za nacionalni i međunarodni promet, cijena pristupa uslugama s dodanom vrijednosti (060,061) te cijena pristupa 0800 usluzi.

Nastavno na obvezu HT-a kao operatora sa znatnijom tržišnom snagom (SMP), propisanu člankom 56. stavkom 16. ZOT-a, Vijeće HAKOM-a je uzimajući u obzir stanje na domaćem tržištu elektroničkih komunikacija, gospodarske interese operatora i postojeće cijene usluga međusobnog povezivanja te uvažavajući prijelazno razdoblje (u trenutku donošenja djelomičnog rješenja HAKOM je provodio postupak analize mjerodavnih tržišta), naredilo HT-u smanjenje cijena za usluge međusobnog povezivanja na 0,048 kn/min za vrijeme jakog prometa te 0,024 kn/min za vrijeme slabog prometa za lokalno međusobno povezivanje, odnosno, 0,075 kn/min za vrijeme jakog prometa, 0,0375 kn/min za vrijeme slabog prometa za regionalno međusobno povezivanje. Nadalje, Vijeće HAKOM-a je odlukom od 16. veljače 2009., klasa: UP/I-344-01/08-01/03311, urbroj: 376-11-09-11 izdalo suglasnost HT-u na standardnu ponudu i odredilo da se ista primjenjuje od 01. ožujka 2009. te ostaje na snazi do okončanja postupka analize mjerodavnih tržišta odnosno do određivanja regulatornih obveza. Time je dakle, HAKOM odredio da cijene međusobnog povezivanja koje HT naplaćuje, utvrđene Djelomičnim rješenjem, ostaju na snazi do završetka postupaka analize mjerodavnih tržišta određenih u skladu sa ZEK-om.

HAKOM je u obrazloženju djelomičnog rješenja posebice istaknuo da sukladno članku 133. stavku 2. ZEK-a te članku 7. stavku 1. Pravilnika o pristupu mreži i međusobnom povezivanju (NN 185/03, dalje u tekstu: Pravilnik) cijene međusobnog povezivanja SMP operatora moraju biti u skladu s načelima transparentnosti i troškovne usmjerenosti te se moraju temeljiti na stvarnim troškovima usluge koja se pruža, uključujući i razumnu stopu povrata na ulaganja.

Dana 13. svibnja 2009. HAKOM je donio stručno mišljenje klasa: 344-01/09-01/880 ur.broj: 376-11-09-02 koje je, između ostalog, dostavljeno i HT-u, u kojem je pojašnjeno da se Djelomično rješenje odnosi samo i isključivo na HT, jer je izrada standardne ponude njegova zakonska obveza kao SMP operatora te u tom smjeru treba biti i nužna izmjena postojećih ugovora o međusobnom povezivanju. Nadalje, HAKOM je u stručnom mišljenju naveo da je u postupku analize mjerodavnih tržišta temeljem provedenih analiza na tržištu završavanja (terminacije) poziva u određenu javnu komunikacijsku mrežu koje se pruža na fiksnoj lokaciji, odredio devet operatora nepokretnih elektroničkih komunikacijskih mreža kao operatore sa značajnom tržišnom snagom i to na način da se svaki smatra operatorom sa značajnom tržišnom snagom na tržištu završavanja (terminacije) poziva u vlastitu mrežu. Međutim, bez obzira što svi operatori imaju status značajne tržišne snage za uslugu završavanja (terminacije) poziva u vlastitu mrežu, u stručnom mišljenju je istaknuto kako postoji neravnoteža u mogućnosti iskorištavanja navedenog položaja između HT-a i ostalih operatora, i to zbog ogromne razlike u bazi korisnika HT-a i drugih operatora. Stoga, radi postizanja održivog i ravnopravnog tržišnog natjecanja u određenom vremenskom razdoblju, u slučaju određivanja cijena završavanja (terminacije) poziva, ostali operatori trebaju biti tretirani različito od HT-a.

Nadalje, HAKOM je u stručnom mišljenju zaključio da cijena završavanja (terminacije) poziva između HT-a s jedne strane i ostalih operatora s druge strane ne treba biti simetrična, već da ostali operatori imaju mogućnost naplaćivati višu cijenu za uslugu završavanja (terminacije) poziva u vlastitu mrežu.

Dakle, HAKOM je Djelomičnim rješenjem promijenio cijene međusobnog povezivanja (terminacije i originacije) samo HT-a, odnosno operatora sa značajnom tržišnom snagom, dok predmet Djelomičnog rješenja nisu cijene ostalih operatora u nepokretnim mrežama (uključujući i OT). Da je HAKOM htio promijeniti cijene međusobnog povezivanja ostalim operatorima, navedeno bi učinio.

Za ocjenu osnovanosti OT-ovog zahtjeva u ovom predmetu ključno je bilo utvrditi je li svrha Djelomičnog rješenja ispunjena te da li je ugovorna odredba koja definira načelo reciprociteta (načelo jednakih dogovora o pristupu) navedena u članku 1. stavku 3. Ugovora od 12. travnja 2005. sklopljenog između HT-a i OT-a, a koju odredbu je OT pokušao izmijeniti u postupku sklapanja dopune 13 ugovora, suprotna ciljevima Djelomičnom rješenju kojim je HAKOM regulirao isključivo troškovno orijentiranu cijenu HT-a (kroz izmjenu HT-ove Standardne ponude), a nikako drugih operatora koji nisu operatori sa značajnom tržišnom snagom (OT).

Naime, Djelomično rješenje se temeljilo na izračunu troškovno usmjerenih cijena, kako je propisano člankom 5. stavkom 7. Pravilnika kojim je određeno da će, u svrhu osiguravanja prikladnog međusobnog povezivanja, Vijeće HAKOM-a osobito voditi računa o poticanju tržišnog natjecanja te osiguranju pravednog i prikladnog razvoja telekomunikacijskog tržišta.

Rezultat analize koju je proveo HAKOM u postupku izmjene cijena u Standardnoj ponudi bio je da troškovi HT-a ne opravdavaju visinu cijena. Naime, HAKOM je utvrdio kako postojeće cijene usluga međusobnog povezivanja HT-a, osobito lokalna i regionalna terminacija te originacija poziva, u značajnoj mjeri odudaraju od prosjeka zemalja članica Europske unije, a koje je HAKOM smatrao usporednim, referentnim vrijednostima. Nesporno je da HAKOM u navedenom postupku nije ispitivao troškovnu usmjerenost cijena drugih operatora prema HT-u, jer drugi operatori u trenutku provođenja upravnog postupka izmjene standardne ponude nisu imali značajnu tržišnu snagu. Prema tome, svrha Djelomičnog rješenja je bila smanjenje cijena HT-a, a ne cijena ostalih operatora, što jasno proizlazi iz izreke rješenja kojom se HT-u nalažu izmjene pojedinih odredaba Standardne ponude (članka 16.3.1. „*Terminiranje prometa (pozivi usmjereni na T-Com-ove zemljopisne brojeve)*“, članka 16.3.2. „*Polazni promet (promet generiran od krajnjih korisnika T-Com-a prema mreži Operatora za nacionalne pozive i međunarodne pozive)*“, članka 16.3.6. „*Pristup uslugama s dodanom vrijednosti (060) u mreži Operatora*“, članka 16.3.7. „*Pristup 0800 usluzi Operatora*“, obrazloženja rješenja, kao i iz stručnog mišljenja HAKOMA-a od 13. svibnja 2009.

Prema ZEK-u, kao i prema općim načelima obveznog prava, ugovorne strane mogu autonomno urediti vlastite odnose, pri čemu su ograničene obvezom poštivanja prisilnih propisa i odluka tijela nadležnih za primjenu tih propisa. Ujedno, opća načela obveznog prava nalažu ravnopravnost stranaka i zabranjuju sklapanje ugovora kojima se jednoj strani nameću prekomjerne obveze.

U postupku rješavanja spora između operatora, HAKOM temeljem članka 20. stavak 3. ZEK-a donosi odluke kojima se ostvaruju regulatorna načela i ciljevi iz članka 5. ZEK-a. Prema odredbi članka 5. ZEK-a HAKOM je dužan promicati tržišno natjecanje te sprječavati narušavanja ili ograničavanja tržišnog natjecanja u području elektroničkih komunikacija. Djelomično rješenje doneseno je u cilju realizacije regulatorne obveze HT-a koja se temelji na obvezi određivanja troškovno usmjerenih cijena međusobnog povezivanja, a koja obveza je temeljem članka 128. ZEK-a ostala na snazi do završetka postupka analize mjerodavnog tržišta. Navedena obveza propisana je upravo radi promicanja tržišnog natjecanja i sprječavanja narušavanja ili ograničavanja tržišnog natjecanja, stoga HAKOM ne smije dopustiti provedbu djelomičnog rješenja na način da se primjenom jednakih cijena međusobnog povezivanja (kroz načelo reciprociteta koje je od ranije bilo ugovoreno, ali koju odredbu je OT pokušao izmijeniti), izjednače troškovno orijentirane cijene HT-a sa cijenama drugih operatora, jer bi navedeno bilo u potpunosti suprotno svrsi koju je Djelomično rješenje trebalo postići.

Naime, nesporno je da su stranke 12. travnja 2005. godine sklopile ugovor kojim su ugovorile primjenu načela reciprociteta pri određivanju cijena međupovezivanja. Odredba članka 1. stavka 3. ugovora glasi: *„U slučaju da se izmjena Standardne ponude T-Com-a odnosi na cijene međusobnog povezivanja i to posebno na cijene usluga iz članka 2. st.1. točke (i) – (ii) ovog ugovora, primjenom načela reciprociteta (jednakih dogovora o pristupu) ovaj Ugovor će se automatski izmijeniti i u pogledu cijena Operatora za usluge iz članka 2 .st. 2. ovog Ugovora.“*, međutim iz spisa predmeta vidljivo je da je OT mirnim putem pokušao izmijeniti ugovor te je 06. travnja 2009. zatražio od HT-a dostavu odgovarajuće dopune ugovora na način da se načelo reciprociteta više ne primjenjuje te da OT-ove cijene međusobnog povezivanja ostanu na razini cijena koje je naplaćivao prije donošenja Djelomičnog rješenja. HT mu je dostavio prijedlog dopune ugovora u kojem je ponovno primijenio načelo reciprociteta, iz čega je nesporno kako OT nije uspio postići dogovor s HT-om. S tim u vezi, promašen je prigovor HT-a iz podneska od 26. listopada 2009. o OT-ovom *„besprigovornom primjenjivanju ugovorene odredbe“* o reciprocitetu, budući da svaka ugovorna stranka, u konkretnom slučaju OT, u svakom trenutku ima pravo pokrenuti postupak u svrhu zaštite svojih prava i interesa, a što je OT i učinio, procijenivši odredbu članka 1. stavka 3. ugovora nepovoljnom.

U ovom postupku HAKOM je analizirao i moguće posljedice koje bi odredba o jednakim cijenama imala na trenutnu tržišnu i ekonomsku poziciju OT-a, krajnje korisnike i tržište, a imajući na umu svrhu Djelomičnog rješenja koja se željela postići, i zaključke i stavove do kojih je HAKOM došao u provedenoj analizi tržišta završavanja (terminacije) poziva u određenu javnu komunikacijsku mrežu koje se pruža na fiksnoj lokaciji.

HT je u svom dopisu od 26. listopada 2009.g. naveo kako je Optima *„postavila svoju cijenu terminacije na razinu cijena terminacije HT-a upravo u cilju stimulacije korisnika da terminiraju pozive u mrežu Optime, ...te da je u prilog ekonomske opravdanosti navedenog Optima ostvarila značajan tržišni udjel na tržištu međupovezivanja...“*. HAKOM ovaj argument nije mogao prihvatiti prije svega iz razloga što je iz spisa predmeta vidljivo da je

OT pokušao izmijeniti odredbu ugovora o reciprocitetu, što HT nije prihvatio, a s druge strane iz razloga što korisnik HT-a unutar odabranog paketa ima jedinstvenu maloprodajnu cijenu za pozive prema svim fiksnim mrežama, tako da bi smanjenjem cijene terminacije OT-a profitirao jedino HT jer bi OT-u imao obvezu plaćati manju cijenu, dok bi na maloprodajnoj razini od svojih krajnjih korisnika naplaćivao jednako. Navedeno bi u konačnici jačalo samo ekonomsku, pa time i tržišnu poziciju HT-a, a nikako OT-a.

U rješavanju ovog predmeta HAKOM je uzeo u obzir načela i stavove iz odluke od 17. srpnja 2009. klase: 344-01/09-01/1070, ur.broj: 376-11-09-1 donesene na temelju provedene analize tržišta završavanja (terminacije) poziva u određenu javnu komunikacijsku mrežu koje se pruža na fiksnoj lokaciji. Dakle, analizom tržišta HAKOM je utvrdio potrebu primjene načela asimetrije između cijena koju alternativni operatori plaćaju HT-u za uslugu završavanja poziva, i cijena koje HT plaća alternativnim operatorima za istu uslugu. U dokumentu „*Analiza tržišta završavanja (terminacije) poziva u određenu javnu komunikacijsku mrežu koje se pruža na fiksnoj lokaciji*“ HAKOM je naveo zajedničko stajalište zemalja članica ERG-a, a to je da simetrija u cijenama usluga završavanja (terminacije) poziva u mrežama bivšeg monopolista i ostalih operatora na tržištu doprinosi poboljšanju statičke ekonomske efikasnosti, odnosno limitiranju alokativne i proizvodne neefikasnosti, ulaganja i inovacija te u konačnici doprinosi gospodarstvu u cijelosti, ali u isto vrijeme povećava rizik izlaska s tržišta manje efikasnog operatora („*ERG's Common Position on symmetry of fixed call termination rates*“). Na str. 76. dokumenta analize HAKOM pojašnjava, cit:“ *Asimetrične cijene usluge završavanja (terminacije) poziva, osim što podržavaju ulazak novih operatora na tržište, potencijalno doprinose dinamičkoj efikasnosti operatora i pogoduju razvoju konkurencije, ovisno o dosadašnjoj konkurentnosti na tržištu. Međutim, budući da je asimetričnim cijenama usluga završavanja (terminacije) poziva neefikasnost prenijeta na vertikalno povezana maloprodajna tržišta, i ako je asimetrija zadržana kroz dugo vremensko razdoblje, može potaknuti proizvodnu ili alokativnu neefikasnost (unakrsno subvencioniranje), a koji mogu biti štetni za gospodarstvo u cijelosti. Agencija smatra da postoji velika razlika između HT-a i ostalih operatora na tržištu te radi dugoročnog cilja postizanja održivog i ravnopravnog tržišnog natjecanja, u bližem vremenskom razdoblju, u slučaju određivanja cijena ostali operatori trebaju biti tretirani različito od HT-a, a kako bi se dugoročno postigla korist za krajnje korisnike. Važno je napomenuti kako, zbog činjenice da prema ZOT-u ostali operatori nisu imali status značajne tržišne snage na tržištu međusobnog povezivanja, Agencija nije mogla utjecati na cijene završavanja (terminacije) poziva u mreže ostalih operatora te su oni, od početka liberalizacije u 2005. godini, imali cijene usluge završavanja (terminacije) poziva u vlastitu mrežu na razini cijene usluge završavanja (terminacije) poziva u mreži HT-a, a iz razloga što nisu imali protutežnu kupovnu moć kojom su mogli postići više cijene usluge završavanja (terminacije) poziva u vlastitu mrežu. Iz navedenog proizlazi da su cijene usluge završavanja (terminacije) poziva između HT-a i ostalih operatora od početka liberalizacije bile postavljene na istim razinama, odnosno uglavnom su bile simetrične. Navedena činjenica ostalim operatorima nije nikako bila od pomoći prilikom ulaska na tržište, a što je dokazano velikom neravnotežom u broju minuta poziva završenih (terminiranih) u mreži HT-a i mrežama ostalih operatora nepokretnih mreža (slika 8.)“.*

Činjenica je da asimetrija određena odlukom HAKOM-a od 17. srpnja 2009., klasa: 344-01/09-01/1070, urbroj: 376-11-09-1 u svezi tržišta završavanja (terminacije) poziva u određenu javnu komunikacijsku mrežu, čiji je sastavni dio dokument HAKOM-a naziva „Analiza tržišta završavanja (terminacije) poziva u određenu javnu komunikacijsku mrežu koje se pruža na fiksnoj lokaciji“, na koju su HT poziva, proizvodi pravne učinke tek od 01. siječnja 2010. te da će tek od tog dana HT biti dužan primjenjivati novu cijenu terminacije poziva u svojoj mreži u smanjenim iznosima u odnosu na iznose određene Djelomičnim rješenjem. Međutim, u navedenom dokumentu HAKOM je jasno naznačio u obvezi transparentnosti da „Standardna ponuda ostaje nepromijenjena u svim onim dijelovima u kojima se regulatorne obveze nisu promijenile“ (str. 62 Analize). Nadalje, HAKOM je u obvezi nadzora cijena i vođenja troškovnog računovodstva naveo da je HT obavezan nove cijene usluga međusobnog povezivanja započeti primjenjivati dana 01. siječnja 2010.g. Iz svega prethodno navedenog jasno je vidljivo da do 01. siječnja 2010.g. na snazi ostaju cijene koje su određene Djelomičnim rješenjem a stupile su na snagu s 01. ožujkom 2009.g.

HAKOM je kroz obvezu nadzora cijena ostalih operatora koji su određeni operatorima sa značajnom tržišnom snagom (uključujući OT) odredio cijenu koju su obvezni primjenjivati od 01. siječnja 2010.g., iz čega proizlazi da do 01. siječnja 2010. primjenjuju postojeće cijene, a to su cijene koje su ranije ugovorene s HT-om i koje nisu mijenjane Djelomičnim rješenjem.

Stoga argument HT-a kako je HAKOM u postupku analize mjerodavnih tržišta odredio primjenu načela asimetrije pri određivanju cijena završavanja poziva HT-a i ostalih operatora, međutim, primjena načela asimetrije nastupa 01. siječnja 2010, zbog čega ne postoji pravna niti činjenična osnova temeljem koje bi se usvojio zahtjev OT-a, nije osnovan, budući da asimetrija koja će biti na snazi od 01. siječnja 2010., a temeljem koje će cijene međusobnog povezivanja HT-a biti dodatno smanjene u odnosu na cijene određene Djelomičnim rješenjem, uz zadržavanje cijena OT-a na postojećoj razini (42%), nije niti predmet ovog postupka.

Slijedom svega navedenog, a osobito iz razloga što opća načela obveznog prava zabranjuju sklapanje ugovora kojima se jednoj strani nameću prekomjerne obveze, Vijeće HAKOM-a je utvrdilo da HT prijedlogom ugovorne odredbe o reciprocitetu, a pozivajući se na postojeći ugovor od 12. travnja 2005., za razdoblje od 01. ožujka do 31. prosinca 2009. nema pravo određivati cijene međusobnog povezivanja OT-a (kako za terminiranje prometa tako i za sve ostale usluge međusobnog povezivanja koje su određene Djelomičnim rješenjem) na razini vlastitih troškovno orijentiranih cijena međusobnog povezivanja koje mu je odredio HAKOM, te da cijene međusobnog povezivanja OT-a moraju ostati na razini cijena koje je OT ugovorio i naplaćivao prije donošenja Djelomičnog rješenja. Stoga je Vijeće HAKOM-a temeljem članka 20. stavka 3., a u svezi s člankom 66. stavkom 6. ZEK-a odredilo HT-u obvezu da ugovorni odnos o međusobnom povezivanju s OT-om za razdoblje od 01. ožujka 2009. do 31. prosinca 2009. uredi na način da iznosi naknade za terminiranje prometa, naknade za pristup uslugama s dodanom vrijednosti u mreži operatora i naknade za pristup 0800 uslugi u mreži operatora koje je OT naplaćivao HT-u ostaju na razini cijena koje su HT- i OT primjenjivali do 01. ožujka 2009., odnosno prije stupanja na snagu Djelomičnog rješenja, te je odlučeno kao u točki I. rješenja.

Stoga je prema članku 20., a u svezi s člankom 66. stavkom 6. ZEK-a, Vijeće HAKOM-a naložilo HT-a da u roku od 15 dana od primitka rješenja izda OT-u odobrenje za preplaćeni iznos sredstava iz točke I. rješenja, kako je odlučeno točkom II. rješenja.

Prema članku 14. stavku 4. ZEK-a ovo rješenje objavit će se u „Narodnim novinama“ te na internetskim stranicama HAKOM-a kako je odlučeno u točki III. rješenja.

POUKA O PRAVNOM LJJEKU:

Protiv ovog rješenja žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti spor pred Upravnim sudom Republike Hrvatske u roku od 30 dana od dana primitka ovog rješenja.

PREDSJEDNIK VIJEĆA

Miljenko Krvišek, dipl. ing. el.

Dostaviti:

1. OT-Optima Telekom d.d., Bani 75a, Buzin – osobnom dostavom
2. HT-Hrvatske telekomunikacije d.d., Savska cesta 32, Zagreb – osobnom dostavom
3. spis